

Ykkösakseli

YKKÖSAKSELI RY:N TOIMINTASUUNNITELMA 01.01.- 31.12.2026

1. Taustaa

Ykkösakseli (ry) on paikallinen kehittämissyhdystys ja Leader-ryhmä, joka aktivoi alueensa toimijoita omaehtoiseen paikalliseen kehittämiseen. Yhdistyksen toiminta on painottunut Leader-toimintaan. Ykkösakseli on toiminut Leader-ryhmänä vuodesta 2007 jakaen maa-seudun kehittämisrahoitusta paikallisiin kehittämishankkeisiin ja yritystukiin. Vuonna 2023 käynnistyi uusi EU:n ohjelmakausi ja Ykkösakselin uuden paikallisen kehittämisen strategian toteutus. Ykkösakseli sai myöntövaltuutta (hankkeille jaettava rahoitus ja yhdistyksen toimintatara) vuosille 2023-2027 4,8 miljoonaa euroa, josta toimintarahaa osuus on vajaa 1 miljoona euroa.

Ohjelmakauden 2023-2027 hankkeiden haku käynnistyi kesäkuussa 2023. Hankehaku on jatkuvaa mutta hankkeet käsitellään valintajaksoissa. Ykkösakselilla on vuonna 2026 seitsemän valintajaksoa.

Ykkösakseli on vastaanottanut yhteensä kuluvalle ohjelmakaudella (tilanne 14.11.2025) 237 hakemusta, joista hanketukia 93 ja yritystukia 144 kappaletta. Hyväksyttyjä hakemuksia (ELY-keskuksen tukipäätös) 92 ja hylättyjä 52 kappaletta. Hakijat ovat peruneet 42 hakemusta (Taulukko 1). Hyväksytyt hankkeet ovat pieniä - keskimäärin tukea myönnetään 13 500 euroa hyväksyttyä hakemusta kohti.

Taulukko 1. Hakemusten määrä ja käsittelyn tilanne 14.11.2025

Hakemustyyppi	Haettu, kpl	Peruttu, kpl	Hylätty, kpl	Hyväksytty	Käsittelyssä
Hanketuki	93	10	13	55	15
Yritystuki	144	32	39	37	36
Yhteensä	237	42	52	92	51

Ykkösakseli on toteuttanut Lohjalla ja Salossa maaseutuohjelman ulkopuolelle jäävillä kaupunkialueilla Leader-tyyppistä kehittämistoimintaa. Tämä kaupunkialueiden yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen ns. kaupunki-Leader rahoitettiin pääosin Euroopan sosiaalirahaston (ESR) varoin.

2. Yhdistys

Toiminta-alue

Ykkösakseli toimii Karkkilan, Lohjan, Salon ja Vihdin alueilla. Toiminta-alueella asuu 135 360 asukasta (31.12.2021). Maaseuturahoituksen ulkopuolelle Lohjalta ja Salosta rajattu kaupunkien keskusta-alueet. Poisrajattu alue laajeni uuden ohjelmakauden myötä ja samalla kaupunkialueiden asukasmäärä nousi 17 500 asukkaasta 30 100 asukkaaseen.

Taulukko 1: Asukkaiden määrä

Kaupunki/ kunta	Asukkaita 1)	Kaupunki-alueiden asukkaat 2)
<i>Karkkila</i>	8 717	0
<i>Lohja</i>	44 995	13 776
<i>Salo</i>	51 407	16 352
<i>Vihti</i>	29 241	0
Koko alue	135 360	30 128

Lähde: 1) Väestötietojärjestelmä 31.12.2021, 2) Salon ja Lohjan kaupungit, kaupunkirajauksen mukaan.

Hallitus

Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus, johon kuuluvat syyskokouksessa valitut puheenjohtaja ja yksitoista varsinaista jäsentä sekä jokaisen henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtajan toimikausi on kaksi kalenterivuotta. Hallituksen varsinaisten ja varajäsenten toimikausi on kolme kalenterivuotta. Hallituksen varsinaisista jäsenistä ja heidän varajäsenistään on vuosittain erovuorossa yksi kolmasosa. Jäsen voi olla hallituksessa enintään kuusi vuotta peräkkäin.

Hallituksen kokoonpanon tulee toteuttaa ns. kolmikantaperiaatetta, siten että noin 1/3 hallituksesta edustaa alueen paikallista julkista tahoa, 1/3 yrityksiä, yhdistyksiä ja muita yhteisöjä sekä 1/3 yksittäisiä paikallisia asukkaita, jotka eivät työnsä tai asemansa perusteella edusta paikallista julkista tahoa tai alueella toimivia yhteisöjä. Erityistä huomiota kiinnitetään kolmikannan toteutumiseen, alueelliseen tasapainoon sekä toiminnan läpinäkyvyyteen.

Vuonna 2025 toiminut hallitus on ollut seuraava:

Varsinaiset jäsenet

Varajäsenet

Maaseudun asukkaat

Anu Juurakko	Lohja (Nu-Pu)	-	Lohja
Kai Nousiainen	Lohja	Henna Jouhki	Lohja
Anna Kymäläinen	Salo (Kisko)	Mikko Mielikäinen	Salo (Suomusjärvi)
Raija Kuusisto	Vihti	-	Vihti

Yhdistykset

Liisa Jääskeläinen	Lohja	Kaj Westberg	Salo (Särkisalo)
Emmi Martti	Salo (Kuusjoki)	Anne-Maarit Niemelä	Salo
Tauno Stick	Vihti	Mari Hennola	Vihti
Stina-Maarit Elo	Lohja (Sammatti)	Hanna Savelainen	Lohja

Julkinen sektori (kunnat ym.)

Ari Aalto	Salo (Muurla)	Stina Siikonen	Salo (Perniö)
Erkki Ollakka	Karkkila	Krister Österlund	Karkkila
Marjaana Mänkäre	Salo (Halikko)	Simo Vesa	Salo
Veli-Matti Laitinen	Vihti	Hilkka Hyrkkö	Lohja

Tämän vuoden hallituksessa on ollut täyttämättä kaksi varajäsenen paikkaa. Veli-Matti Laitinen erosi hallituksesta 16.6.2025. Erovuorossa ovat (jäsen – varajäsen pareina): Anna Kymäläinen – Mikko Mielikäinen, Emmi Martti – Anne-Maarit Niemelä ja Marjaana Mänkäre – Simo Vesa sekä varsinaiset jäsenet Kai Nousiainen ja Raija Kuusisto sekä varajäsen Kaj Westberg.

Työryhmät ja jaostot

Hallitus asettaa tarvittavat työryhmät ja jaostot vuosittain.

Ykkösakselin kaupunkialueiden paikallista kehittämistoimintaa varten perustettu kaupunkijaosto ei ole toiminut useaan vuoteen. Kaupunkijaostoon valitaan uudet jäsenet vuonna 2026. Kaupunkijaosto kokoontuu toiminnanjohtajan kutsusta tarvittaessa.

Ykkösakselin nuorisajaosto on perustettu vuonna 2023. Nuorisajaosto päättää Ykkösmassi-hakemuksista ja kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa. Nuorisajaoston toimikausi on yksi vuosi ja jaoston jäsen voi olla jäsenenä enintään kolme toimintakautta. Jaoston toimikausi alkaa elokuussa. Nuorisajaoston tavoitteena vuonna 2026 on saada kasvatettua Ykkösmassin tunnettuutta ja kehittää jaoston toimintaa aktiivisemmaksi ja monipuolisemmaksi. Nuorisajaosto tulee toimimaan merkittävässä osassa Ykkösakselin Roots and Routes -nuorisohankkeessa (2025–2026).

Kokoonpano:

Emilia Eade, Salo
 Jasmiina Leppälä, Salo
 Mikael Sallinen, Salo
 Angelina Morozyuk, Vihti
 Drin Rustemi, Salo
 Joona Rätty, Lohja
 Kristian Lindström, Lohja
 Lara Spooner, Vihti
 Albert Heathfield, Karkkila

Toimihenkilöt ja toimipaikat

Vuonna 2026 yhdistyksellä on viisi työntekijää: toiminnanjohtaja, kaksi hankeasiantuntijaa ja kaksi hankekoordinaattoria. Toiminnanjohtaja ja hankeasiantuntijat ovat vakituudessa työsuhteessa. Hankekoordinaattorien työsuhteet on määräaikainen. Vakittu työntekijät työskentelevät pääsääntöisesti Leader-työssä, mutta työpanosta voidaan tarvittaessa kohdentaa

mm. yhdistyksen omiin hankkeisiin (mm. kansainväliset hankkeet). Hankekoordinaattorit työskentelevä pääosin yhdistyksen omissa hankkeissa. Osa-aikainen työntekijä palkataan Lohja-lisällä, jos tuki myönnetään.

Yhdistyksen toimisto sijaitsee Salossa Suomenselällä.

3. Yhdistyksen toiminta

Yhdistyksen varsinainen toiminta

Ykkösakseli ry:n varsinaista toimintaa on sääntömääräisten asioiden hoitaminen. Yhdistys tiedottaa jäsenistölle ja alueen asukkaille ohjelmatoiminnasta säännöllisesti. Lisäksi yhdistys voi järjestää jäsenilleen tutustumismatkoja. Varainhankintaa tehdään mahdollisuuksien mukaan. Yhdistys voi hakea alueen kehittämistoimintaan rahoitusta maaseuturahaston lisäksi myös muista rahoituslähteistä sekä hakea apurahoja. Varainhankinnan tuloja käytetään toiminnan kehittämiseen. Jäsenhankintaa tehdään aktiivisesti tiedottamisen yhteydessä sekä erityisin kampanjoin.

Vuonna 2026 järjestetään jäsenille ja muille kiinnostuneille info- ja aktivointitilaisuuksia vähintään kuusi kappaletta.

Ykkösakselissa on tällä hetkellä (4.11.2025) 216 (+7) jäsentä, joista henkilöjäseniä 175 (+4), yhteisöjä 36 (+3) ja kuntia tai muita julkisen tahon edustajia 5 (-+0).

Leader-toiminta

Yhdistyksen pääasiallinen tehtävä vuonna 2026 on paikallisen kehittämisstrategian toteutus. Tähän toimintaan yhdistys on palkannut henkilöresursseja; toiminnanjohtajan ja kaksi hankesiantuntijaa. Lisäksi tarvittaessa palkataan muuta henkilökuntaa.

Pääasialliset toimet:

- herättää ja ylläpitää kiinnostusta toiminta-alueen kehittämistä kohtaan
- aktivoida ja neuvoa hankehakijoita
- tiedottaa toiminnasta ja tavoitteista
- toimia aktiivisesti yhteistyöverkostoissa
- päästä toiminnalla ohjelmakauden määrällisiin ja laadullisiin tavoitteisiin
- luoda myönteistä mielikuvaa hanketoiminnasta
- selvittää ja hyödyntää yhteistyömahdollisuuksia ja luoda uusia toimintamalleja
- jatkaa laatutyötä ja kehittää omaa toimintaa

Painopisteet vuoden 2026 toiminnassa ovat:

- Ykkösakselin strategian tavoitteista ja Leader-rahoitusmahdollisuuksista tiedottaminen ja alueen aktivointi. Erityisesti painopisteen B (Monipuolisilla asumis- ja työntekomahdollisuuksilla sujuvaan arkeen) toteutumisen edistäminen
- nuorten aktivointi ja nuorisosaostoon toiminnan vakiinnuttaminen
- Älykäs kylä -strategioiden ja hankkeiden edistäminen
- yrittäjien innostaminen yhteistyöhön sekä kehittämistoimintaan
- kansainvälistymisen edistäminen
- oman toiminnan kehittäminen ja laatutyö

- henkilöstön jaksaminen ja työhyvinvointi
- jäsenhankinta

Muu hanketoiminta

Yhdistys toteuttaa tarpeen mukaan myös omia strategian toteutumista edistäviä hankkeita sekä hakee rahoitusta maaseuturahaston lisäksi myös muista lähteistä. Vuonna 2025 on käynnistynyt yksi oma hanke, jolla edistetään strategian toteutumista. Lisäksi on käynnistynyt kaksi kansainvälistä hanketta. Vuonna 2026 haetaan hanke kylien kehittämiseen. Hanke on jatkoa toukokuussa 2025 päättyneelle Lumoavat kylät hankkeelle.

Christmas Villages - Joulukylät -hanke

Ykkösakselin käynnistämä hanke Christmas Villages – Joulukylät on osa Leader Ravakan hallinnoimaa kansainvälistä hanketta *Together We Create the Christmas Spirit*. Hankkeessa elävöitetään maaseudun joulunajan kestävä kehityksen mukaisia perinteitä ja uusia aktiviteetteja. Yhteistyötä tehdään paikallisten, alueellisten ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa. Erityisenä kohderyhmänä ovat alueen yhdistykset ja pienet yritykset.

Hankkeessa:

- 1) Kerätään ja jaetaan tietoa sekä hyviä käytänteitä joulutapahtumien järjestämisestä sekä kehitetään jouluisia tapahtumia yhteistyössä yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa.
- 2) Järjestetään toiminnallisia kursseja tai työpajoja, joissa opitaan ja jaetaan jouluperinteitä Suomesta ja kansainvälisiltä kumppaneilta.
- 3) Järjestetään Ykkösakselin alueen toimijoiden opintoretkeä omalle alueelle, Ravakan alueelle ja muihin EU-maihin sekä isännöidään kansainvälisten yhteistyökumppaneiden vierailua Ykkösakselin alueella.

Hanke luo uusia malleja ja toimintoja joulutapahtumiin ja siten edistää alueen elinvoimaa, eri-ikäisten asukkaiden hyvinvointia ja yhdistysten vireyttä. Lisäksi hanke luo uusia mahdollisuuksia pienyrittäjille.

Hankkeen tuloksena syntyy materiaalia ja hyviä käytänteitä joulunajan tapahtumien kestävästä järjestämisestä. Paikalliset pienyrittäjät ja yhdistykset saavat uusia kontakteja ja työkaluja toimintansa kestäväan kehittämiseen. Tiedot ja taidot kestävä kehityksen mukaisista vanhoista ja uusista joulun ajan perinteistä lisääntyvät. Uusia kursseja ja työpajoja syntyy tai olemassa olevat työpajat kehittyvät oppimisen tuloksena. Asukkaiden osallistuminen ja osallisuus keskusta-alueiden ulkopuolella järjestettävissä joulutapahtumissa lisääntyy. Tieto muiden EU-maiden kulttuureista lisääntyy.

VarMa – Varaudumme älykkäästi maaseudulla

Hanke toteutetaan yhteistyössä Varsinais-Suomen Leader-ryhmien kanssa. Hanke on käynnistynyt vuoden 2025 syksyllä. Hankkeen pääasiallinen kohderyhmä on kylät (myös asuin-alueet ja yhdistykset), maaseutualueiden asukkaat ja kunnat. Hankkeen tavoitteena on: 1) Parantaa kylien tietoisuutta ja valmiuksia toimia erilaisissa häiriö-, kriisi-, onnettomuus- ja poikkeustilanteissa, sekä 2) lisätä kylien ja kuntien tiedonkulkua ja yhteistyötä maaseudun paikallisyhteisöjen varautumisen ja turvallisuuden vahvistamiseksi.

Hankkeen tuloksena syntyy kunta-/aluekohtaisia kylien Älykäs kylä -varautumissuunnitelmia ja otetaan käyttöön paikallista varautumista ja turvallisuutta vahvistavia työkaluja ja

toimintatapoja. Kylien ja viranomaisten verkostoituminen, tiedonkulku ja valmiudet toimia erilaisissa häiriötilanteissa paranevat. Asukkaiden turvallisuudentunne ja tietoisuus häiriötilanteissa toimimisesta lisääntyy. Hankkeen myötä kannustetaan ja ohjataan paikallistoimijoita omiin hankkeen jälkeisiin jatkotoimenpiteisiin varautumiseen liittyvien investointien, koulutusten ja harjoitusten osalta.

Toimenpiteet toteutetaan kolmen työpakettin avulla:

- Kartoitus, verkostojen luominen ja tiedon tuottaminen
- Kylien ja yhteisöjen älykkään varautumisen suunnittelu
- Älykkään varautumisen suunnitelmien käyttöönotto

Hankkeen vaikutuksena maaseutualueiden asukkaiden turvallisuuden tunne, valmius ja luottamus riskien hallinnasta ja häiriötilanteista toipumisesta on lisääntynyt. Kuntien, kylien ja muiden paikallistoimijoiden keskinäinen yhteistyö on vahvempaa. Viestinnästä, vastuista ja työnjaosta on tehty kuntakohtaiset tai alueelliset suunnitelmat. Alueen kriisinkestävyys ja muutosjoustavuus on vahvistunut. Paikallistoimijat ovat sitoutuneet hankkeen jälkeiseen toimintaan ja/tai varautumista edistäviin omiin hankkeisiin.

Roots and Routes – Juurilta Liikkeelle

Hankkeen tavoitteena on lisätä nuorten tietoisuutta maaseutualueiden monipuolisista mahdollisuuksista, kestävän kehityksen ja kestävän matkailun, paikallisten yritysten sekä aktiivisten paikallistoimijoiden kautta. Hankkeessa tuodaan yhteen eri ikäisiä toimijoita ja vaihdetaan näkökulmia Leader Ykkösakselin toiminta-alueella yli sukupolvien. Hankkeessa tutkitaan alueiden paikalliskulttuuria ja perinteitä käytännönläheisesti. Hanke kehittää jo olemassa olevaa Nuorisoleader-toimintaa Ykkösakselin alueella ja lisää Leader-alueiden välistä sekä kansainvälistä yhteistyötä. Hanke tarjoaa nuorille konkreettisia ja käytännönläheisiä oppimiskokemuksia. Se lisää verkostoja niin Ykkösakselin toiminta-alueella kuin kansainvälisestikin, sekä mahdollistaa nuorille osallistumisen oman alueen kehittämiseen. Hanketta toteutetaan vuosien 2025 ja 2026 aikana.

Kaupunkialueiden yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen (kaupunki-Leader) edistämiseksi on toteutettu sekä Lohjalla että Salossa ESR-rahoitteiset hankkeet. Hankkeet ovat päättyneet. Uusiin vastaaviin hankkeisiin ei saatu ESR-rahoitusta. Tarkoitus on selvittää ESR-rahoitusmahdollisuuksien lisäksi myös muiden rahoituskanavien, esim. STEA, mahdollisuudet.

Tarpeen mukaan käynnistetään myös muita omia strategian mukaisia hankkeita esim. kansainvälistymiseen, elinkeinotoiminnan kehittämiseen tai bioenergiaan liittyen.

Ykkösakselin omista hankkeista päättyivät vuonna 2025 yhteistyössä Uudenmaan ja Varsinais-Suomen kylien kanssa toteutettu Lumoavat kylät - hanke sekä Kyläareena-hanke.

Ykkösmassi – tuki nuorten hankkeisiin (Nuorisoleader)

Ykkösmassi on avustus lasten ja nuorten omille hankkeille. Ykkösmassi innostaa nuoret omien ideoiden toteuttamiseen ja hanketoimintaan. Ykkösmassi lanseerattiin tammikuussa 2017 ja sitä on maksettu lokakuuhun 2025 mennessä 43 380,39 euroa 92 nuorten hankkeelle. Ykkösmassin myöntämistä jatketaan vuonna 2026. Hakujaksot päättyvät vuosittain helmi-, touko-, elo- ja marraskuussa. Ykkösakselin nuorisosaasto tekee toiminnanjohtajalle esitykset myönnettävistä Ykkösmassi -rahoituksista.

Kaupunkialueiden pienhankerahoitus

Kaupunkialueen toimijoille on tavoitteena kehittää oma tukimuoto, jolla keskusta-alueen yhdistykset voivat pienimuotoisesti kehittää omaa toimintaansa. Tämän tuen avulla voidaan vähentää maaseutu- ja kaupunkialueen yhdistysten eriarvoisuutta oman toimintansa kehittämisessä.

Tiedotustoiminta

Tiedottamisessa noudatetaan yhdistyksen viestintäsuunnitelmaa, joka on päivitetty loppuvuodesta 2025.

Leader-toiminnasta tiedotetaan ensisijaisesti yhdistyksen kotisivuilla, sosiaalisen median tileillä sekä Ykkösakselin oman uutiskirjeen kautta. Uutiskirjettä on lähetetty säännöllisesti syksystä 2016 noin kerran kuussa. Tilaaajia on 700. Lisäksi yhdistys hyödyntää tiedottamisessa paikallislehtitiedotteita ja sidosryhmien uutiskirjeitä.

Ykkösakseli osallistuu säännöllisesti alueen tilaisuuksiin mm. kesätapahtumiin ja käy kertomassa toiminnasta. Omia tilaisuuksia järjestetään tarpeen mukaan. Yhteistyökumppaneita tavataan henkilökohtaisesti säännöllisin väliajoin. Maaseutuohjelman alueelliset viestijät auttavat myös Leader-viestinnässä sekä Uudellamaalla että Varsinais-Suomessa.

Koulutus

Yhdistyksen toimihenkilöt ja hallituksen jäsenet osallistuvat MMM:n, Ruokaviraston, maaseutuverkoston ja mahdollisesti muiden tahojen järjestämään koulutukseen resurssien ja tarpeen mukaan. Yhdistyksen hallitus voi järjestää koulutustilaisuuksia ja kutsua luennoitsijoita vieraakseen.

Yhdistyksen hallituksen sekä työryhmien jäsenille järjestetään tarvittavaa täydennyskoulutusta ja opintomatkoja. Hankevetäjille järjestetään hankekoulutusta tavoitteena lisätä yleistä hanketoiminnan osaamista. Eri tukimuotoihin liittyen järjestetään tilaisuuksia myös yhdessä viranomaisten kanssa esim. hankkeen toteutukseen ja maksatuksiin liittyen. Lisäksi järjestetään muita tilaisuuksia, joissa hanketoimijoiden on mahdollisuus tavata toisiaan, verkostoitua ja vaihtaa kokemuksia.

Yhteistyö

Yhteistyön tavoitteena on välittää tietoa Ykkösakselin toiminnasta, lisätä tietämystä Leader-toiminnan mahdollisuuksista, auttaa alueen toimijoita kehittämistyössä ja edistää Ykkösakselin strategian toteutumista. Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat Lounais-Suomen ja Uudenmaan elinvoimakeskukset, Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakuntaliitot sekä Suomen kylät ry ja sen jaostot. Ykkösakselilla on edustus sekä Uudenmaan että Varsinais-Suomen maaseutujaostoissa. Lisäksi toiminnanjohtaja on Suomen Kylät ry:n hallituksen jäsen ja varapuheenjohtaja ja Leader-jaoston varapuheenjohtaja ja kv-jaoston jäsen (vuoden 2025 loppuun). Toiminnanjohtaja on Varsinais-Suomen Leader-ryhmien edustaja Lounais-Suomen metsäneuvostossa. Toiminnanjohtaja on Suomen Leader-ryhmien edustajana ELAR-Dissa (The European Leader Association for Rural Development) sekä TEMmin ja MMM:n Yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen (YPK) työryhmässä. Ykkösakselin nuorisotoiminnasta vastaava hankekoordinaattori on valittu Suomen Kylät ry:n nuorisajaoston jäseneksi.

Maaseudun kehittämistyötä tekevät tahot, alueen elinkeinoja kehittävät tahot sekä mm. alueen viranomaiset, oppilaitokset ja seurakunnat ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita. Tiivistä yhteistyötä tehdään erityisesti naapuri-Leader-ryhmien, maakunnallisten kyläyhdistysten, alueen kehittämissyhtiöiden (Keuke, Novago ja Yrityssalo), alueen kuntien sekä paikallisten yhdistysten kanssa. Tavoitteena on yhteistyön syventäminen ja uusien yhteistyömuotojen käyttöönotto vanhojen kumppanien kanssa sekä yhteistyön käynnistäminen uusien toimijoiden kanssa. Sekä Uudenmaan että Varsinais-Suomen Leader-ryhmien hallitusten välistä yhteistyötä kehitetään järjestämällä hallitusten yhteistapaamisia ja koulutuksia.

Kansanvälistä, rajat ylittävää yhteistyötä viedään eteenpäin. Kansainvälistymisen tueksi yhteistyötä mm. alueen kuntien kansainvälisestä toiminnasta vastaavien henkilöiden kanssa kehitetään.

Yhteistyöverkostot ja niiden kehittämisen tavoitteet on kuvattu yhdistyksen dynaamisessa verkostanalyysissä.

Toiminnan kehittäminen ja laatutyö

Laatukäsikirjaa ylläpidetään jatkuvasti. Ykkösakseli osallistuu Maaseutuverkostoyksikön järjestämään laatutyön jatkosparraukseen. Osana laatutyötä jatketaan vertaisauditointia Leader LounaPlussan kanssa. LounaPlussa toimii Forssan seudulla. Toiminnanjohtaja on mukana valtakunnallisessa Leader-laatutyöryhmässä.

4. Huomioitavaa vuonna 2026

Tukimuodoissa tapahtuneet muutokset ja erityisesti yritysten pienet tuet ovat työllistäviä. On tärkeää viestiä selkeästi tukimuodoista ja linjauksista yhdessä elinvoimakeskuksen kanssa ja samalla erityisesti korostaa ennakkoyhteydenoton tärkeyttä ennen hankkeen jättämistä Hyrrään. Ennen hakemuksen vireille tuloa tapahtuvassa neuvonnassa voidaan ohjata hakijaa ja hakemusta oikeaan suuntaan ja välttämään turhalta työltä käsittelyn jokaisessa portaassa.

Kaiken kaikkiaan yhteistyö Uudenmaan elinvoimakeskuksen kanssa on sujuvaa, aktiivista ja säännöllistä. Yhteistyötä ja käytäntöjä hiotaan jatkuvasti. Toimintatavat elinvoimakeskuksen ja Leader-ryhmän välillä ovat kehittyneet mutta vaativat edelleen hiomista erityisesti pienten yritystukien osalta.

Älykäs kylä -yhteistyö on EU:n komission aloite, jossa panostetaan tulevaisuuden kyliin ja halutaan huomioida saavutettavuuden ja osaamisen tukeminen sekä digitalisaation edistäminen. On tärkeää selvittää, miten tätä yhteistyöhankemuotoa parhaiten hyödynnetään Ykkösakselin alueella. Varsinais-Suomen Leader-ryhmät toteuttavat laajan, monivuotisen kyllien varautumista edistävän Älykäs kylä -koordinoitihankkeen. Tämän toivotaan poikivan myös paikallisia Älykäs kylä -hankkeita.

"Älykkäät kylät ovat maaseutualueiden yhteisöjä, jotka käyttävät innovatiivisia ratkaisuja parantaakseen kestävyytään ja resilienssiään paikallisten vahvuuksien ja mahdollisuuksien pohjalta. He luottavat osallistavaan lähestymistapaan kehittääkseen ja pannaakseen täytäntöön strategiansa parantaakseen taloudellisia, sosiaalisia ja/tai ympäristöolojaan erityisesti ottamalla käyttöön digitaalitekniikan tarjoamia

ratkaisuja. Älykkäät kylät hyötyvät yhteistyöstä ja muiden yhteisöjen ja toimijoiden kanssa maaseudulla ja kaupunkialueilla. Digitaalisuus, tiedon hyödyntäminen, uusi teknologia ja tekoälyratkaisut ovat keskeisiä muutoksen työkaluja.”

Vuoden 2026 aikana kehitetään edelleen Ykkösakselin vaikuttavuusviestintää mm. hankkeiden tuloksista tiedottamista. Myös palautteen keruuta Ykkösakselin toiminnasta ja kehittämistyöstä niin hanketoimijoilta kuin yhteistyökumppaneilta kehitetään vuoden 2026 aikana.

Tulevan rahoituskauden valmistelu EU- ja kansallisella tasolla on käynnissä ja etenee nopeasti. On tärkeää osallistua vaikuttamistyöhön niin paikallisella, alueellisella, valtakunnallisella kuin kansainvälisellä tasolla.

Kaupungeissa tapahtuvan yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen (kaupunki-Leader) toteutustapa vaatii selkeytystä ja jatkuvuutta. Toimintaa on kokeiltu Ykkösakselin alueella Lohjan ja Salon keskustoissa ESR-rahoituksella vuosina 2016-2019. Tarkoitus on selvittää ESR-rahoitusmahdollisuudet sekä muiden rahoituskanavien, esim. STEAn, mahdollisuudet. Kaupunkijaostotoiminnan uudelleen käynnistäminen on ajankohtaista tulevaakin ohjelmakautta silmällä pitäen.

Uusien, yhdistyksen toiminnasta aidosti kiinnostuneiden, jäsenten hankinta on tärkeää. Moni jäsen jättää edelleen jäsenmaksunsa maksamatta vaikka maksaneiden osuus onkin hieman noussut. Jäsenhankintaa ja jäsenmaksujen perimistä on tehostettava.

Vuosi 2026 on Leader-toiminnan 30-vuotisjuhlavuosi. Maaseutuverkosto ja Leader-jaosto suunnittelevat yhteistä toimintaa juhlavuodeksi. Ykkösakseli nostaa esille omia Leader-toiminnan onnistumisia vuosien varrelta.

Ykkösakseli täyttää 20 vuotta tammikuussa 2027. Vuoden 2026 aikana suunnitellaan tätä juhlavuotta.

5. Toiminnan rahoitus

Yhdistyksen Leader-työtä rahoitetaan toimintarahana Suomen CAP-suunnitelmasta. Rahoitus on kokonaisuudessaan julkista rahoitusta koostuen EU:n maaseuturahaston, valtion ja alueen kuntien rahoituksesta.

Ykkösakseli voi hakea myös muita omia hankkeita maaseutuohjelmasta. Rahoitusta voidaan hakea myös muista rahastoista esim. ESR ja Central Baltic. Kaupunki-Leader-toiminnan toteuttamiseen on mahdollista hakea rahoitusta ESR:stä.

Varat yhdistyksen varsinaiseen toimintaan sekä yksityisen rahoituksen osuudet saadaan jäsenmaksujen, mahdollisen rahoitustuoton ja muun varainhankinnan kautta.

Yhdistyksen jäsenmaksut vuonna 2025 olivat: henkilöjäsen 15 €, yhdistys- ja yritysjäsen 20 € sekä kunta- ja muu julkinen taho 150 €.